

کانی ماسی

هوارۍ که نار شاری بکوزان

حدهمه سعید حهسن

کرده، هیچیان زانیاری ته او دروستیان له کن نه بوو. تکایه چی زوتره وه لأمم بده نه وه. پتسهکی سوپاس بق ماندوبوونتان.

براتان: حدهمه سعید حهسن
۲۰۰۱/۲/۷

برای خوشهویستم کاک حدهمه سعید حهسن

دوای ههوالپر سین و هیوای سرکهووتن، دهستخوشی له ههول و کوژشنه کانت دهکمه. رووداو که کانی ماسی روژی ۱۰/۹/۱۹۶۴ و شوهوی ۱۰-۱۹/۹/۱۹۶۴ به نهنجام گیهه نراوه. روژی ۱۰/۹/۱۹۶۴ سر له بهیانی تا پیش نیورق نه شههیده نهرانه: (۱) مهلا عهلی (۲) عومهری مام عهلی (۳) مهلا حدهمه سعید حهسن (۴) نوری حدهمه عهلی (۵) نهپرهمانی سالی خله، له مال و نهانو بازار و بههیر چاوی خه لک و خیزانه کانیانه وه، گیران و فریندران و کوزران. له ههمان کانتا ته قه له نیسماعیل پالنهوان و کهیمی عه به خره کرا و وایانزانی مردوون، بزیه به جییان هیشتیوون.

چار کهمی به کهم هه روژی ۱۹۶۴/۹/۱۰ به دم ریگاوه تا کانی ماسی هه موویان کوشتن. بق شوهوی بلاویان کرده وه گوایه شههید نه پرهمان رایکرده وه، به لام به کوزراوی سوتانندیان و تهرمه کهیان له و چه می خوار کانی ماسیه وه فری دا.

براتان: حدهمه حامد - سلیمانی
۲۰۰۱/۲/۱۰

ژیدمرکان

- (۱) حدهمه دی حاجی محمموود، روژژیمیری پتشمه رکه یک برکی سینی، هیشتا چاپ نه کراوه.
- (۲) نایب عه بدوللا، بیره وه ربی ۲۱ سال تیکوشان، ۱۳ سوید ۱۹۹۶
- (۳) حدهمه عه زین، ناویک له رابردوویه کی نریک، باسکار، ژ: ۲ ل ۸۸ لهندن ۱۹۹۹
- (۴) حدهمه بانخیانی، بیره وه ربی کانم، ل ۲۲ سته کوژم ۱۹۹۷
- (۵) ساسان حدهمه درویش نادر، نامه کی کراوه، هه لاله، ژ: ۶ ل ۳۴ و ۳۴ نه لمانیا ۲۰۰۰
- (۶) سرچاوهی پتشیو.
- (۷) هه ژار، چیتشتی مجیور، ل ۱۰۷ پاریس ۱۹۹۷
- (۸) سرچاوهی پتتجه م.
- × سوپاس بق هیژا حدهمه حامد و هه موو نهی به پرژانه پشی له نامه که مدا ناویان هاتووه، ناخر نهوانیش هینددی بیرهاتنه وه به هانایانه وه هات، به هانامسه وه هاتن و تیوشکی زانیاریه کانیان، له کانی نویسنی نه م باسدا به رچاوی روون کرده وه.

حانه وه. (۴) مهلا حدهمه سعید حهسن (دووکانداز) (۵) نوری حدهمه عهلی - ناسراو به نوری زهنگیانه، بکوژی نه م شههیده که ریم دانزیو بوو. - هه مان روژ سمایل پالنهوان و کهیمی عه به خره پش به سهختی بریندار کرا.

چار قوربانینی دیکه: عارفی وه ستا حه سن (کوژاندروو)، عوسمان سهیوانی (به رگروو)، سالی میرزا و عه بدوللا میرزا - برای یه کتری، نانهوا و کوردی نیران بوون، که تیروز کرا نه دستیان به هه ویره که وه بوو. -

هه ندی له هه لوکانی نینو حشع: شیخ عهلی بهرنجی، حدهمه کوله بال، جه مالی عهلی فانیز، نه کرهمی حه پسه و له تیف حدهمه مراد.

نه گه به هوی نه م نووسیانه وه که سیکتی بی تاوان بریندار بیت، نهوا داوی لیبورردن ده کم و سه ری پتیز بق هه زانیاریه کی نوئ که چه ونی هه روچوونیکم به سلیمانی، داده نه وینم. ۲۰۰۱/۲/۱۱

برای هیژام کاک حدهمه حامید

سلاری گه م هه والتان دهرس م و سه رکه ووتنتان بق دهخوارم.

له گوفاری «باسکار» ژماره سی ۱۹۹۹ لهندن، حدهمه عه زین باسی رووداو هه کانی سه رده می کانی ماسی کردووه. ساسان که کوری حدهمه درویش نادر، له ژماره شههشی گوفاری «هه لاله» که سر به پارتیه و له نه لمانیا درده چیت، وه لامی داوه ته وه و شیوعیکوشتنی به کاری شورشگیرانه له قه له م داوه و نووسیویتی: شیوعیه کان بیسای سه ره ری بوون و قاچی هه مووانیان تیوه چو.

منیش خه ریکی وه لمانده وهی نه وه دوو بابه ته م و پیوسیستم به روژی شیوعیکوشتنه که هه یه. نه و رژه که ی بوو؟ هه مان روژ چند شیوعی تیروز کرا؟ ناویان چی بوو؟ حوم پتم وایه روژیکی ناوهراسستی سیتیمبه ری له ۱۹۶۴ بوو. حدهمه بانخیانی له بیره وه ربی کاندیدا نووسیویتی نه و تاقه روژ حوت شیوعی تیروز کرا، به لام نه روژ که کی دیاری کردووه، نه ناوی قوربانیه کان.

پتشتیر و پاشتر چند شیوعی تیروز کرا؟ نه وم مه به ست نیبه، نه نیا قوربانیه کانی نه و تاقه روژم پیوسیستم، که دلنیا نیم چ روژی بوو. لیره پتوه ندیم به هیژایان: بابی تارا، باوکی سه ریاز، جه لال ده باغ، فاتح ره سوول، مه لا عهلی و نایب عه بدوللا وه

کانی ماسی رهوا بووه، به بهر چاوی شاریکه وه، به روژی نیوره رو تیروزیان بکه! جیی سه رنه نه وه شیوعیهانی ۱۰/۹/۱۹۶۴ تیروز یان بریندار کرا، زوره یان له سه روه خستی بزئیوبه پیدا کردندا، له دووکانه کانیاندا، بهر دهستریژ دران.

هه ژار دهیژیت: «هوه ری شیخ له تیف هه نه وه بوو، کوری شیخ محممووده و بهس (۷) وهک چوین پشی باوک، دادی کوری کوسه نادات، هه روایش نا کرتیت تاوانی حدهمه درویش نادر له سه ر کوره کی بکرتیت به مال. به درژیایی میژوو، هه همیشه کهسانی رابردووی سیاسی و کومه لایه تی پوخلی به دانوا، نه و گه جهر و گوجه و هه رچی و په رچیینه نه له نه ده می سیاسی نویدا به خلتیه پوژلیتاریا نیوزده ده کزین، بق سه رکوتکرتی شورشگیران، کوه ته کی دهستی خوینتریژان بوون.

روژی قه لاجوکرتی شیوعیه کانی سلیمانی (۱۰/۹/۱۹۶۴) یه کی که له لاپه ره هه ره شه کانی میژوو پدک و په له یکی له کالبوونه وه نه هاتووه به ته ویلی هه موو نه و ترستوکانه وهی له دوای نه و قه سابه خانیه وه بوون. نه وانه پشی وهک ساسانی حدهمه درویش نادر، کوشتنی سفیل له سه ر بیروباوهر، نه کاری شورشگیرانه له قه له م ده دن، (۸) پتیا خوش بیت یان نا، نهو ناشی فاشیست کاندیدا دهکن.

پرشنگ فه له که دین کاکه پی یه کی که له دهسته نویسرانی گوفاری هه لاله، باوکی نه و خانمه نه و سه رده مه کومونست بوو، نه گه نه و وهخته له سلیمانی زیبا، هیچ دور نه بوو، یه کی که بوایه له قوربانیه کانی نه و روژ خویناوییه. بریا پرشنگی و هک باوکی بانگه شهی بق پشترکرتنه زه بروزننگ کوردا و بواری بلاوکرتنه وهی بق نووسیونی نه پرهماندا که لایه نی تیروز ده کرتیت و کومونست به پیسای ده چوینتیت.

پیاوکوزانی کانی ماسی عوسه نامه، مچه یه بابگه وره، سالی قاله حه لاه «ساله پیر»، حدهمه درویش نادر، حدهمه عه زین، قوربانی، عهلی نیبراهیم درویش، عه به لاله، قاله ته گهرانی، که مال به رقی، حدهمه شهید نه خه شان، که ریم دانزیو، عه بدوللا قهره توغانی.

قوربانیه کانی کوشتره که (۱۰/۹/۱۹۶۴) سلیمانی (۱) نه پرهمانی سالی خله - نه ندانی لیسنه نی ناوچی سلیمانی/حشع - (۲) مه لا عهلی - بکوژی نه م دوو شههیده عوسه نامه بوو. - (۳) عومهری مام عهلی - دووکانداز له خوار مزگوتی حاجی

کوه وه ته ای فیبریوه ری ۱۹۶۳ له ماوه دهستی ده کرد به بهر پشترینه که یدا و دهیگوت: «له کورستانی مندا جیی حیز و شیوعی نایسته وه»، مرد، هاورو دیترینه کانی

قوربانیه کانی، به یونه نه و «کارساته وه!» هه له باشووری کورده ستانه وه، تا باکووری نه وروپا پرسه نامیه یان بق جه لال تاله یانی نارد. نه و شیروان مسته فا نه مین که به وهی ری لپهاتوویه وه شوینچی نیبراهیم نه حمده ی هه لگرتوه و نه که هه ریغی له شیوعیکوشتن نه کردووه، به لکوو له ماموستاکه پشی تپه راندوه، ده شنه گه که سبه ی دلی له لیدان بکویت، ریهرانی حشع به یونه کی کوچی دوی نه ویشه وه، ریغی له جوانه ونینه وهی پرسه نامه دا نه کهن.

مه کسیم کوزگی له رومانی دایدا، له سه ر زمانی یه کی له کاره کته رکه کانییه وه ده لیت: «می شو له یه که دلویک خوینمان ده میژیت، به دوو په نهجه ده فیلقیقینه وه، نه دی چوین که که سی خوش ببین که چاکترین هاورمانی کوشتنیت!» له نیو حیزی شیوعیشدا هه لو و کوژر هه بوون. لایه نگرانی هیللی تاب و به ری نیشتمانی کوزر کانی ناو حشع بوون. هه لو کانی نیو ریخسته کانی سلیمانی حشع «کومیتی به برگری و توله سه نده وه» له نیو بالی سه ر کرایه تپی ناوه ندیدا گیر سانه وه، بزیه له بواری توله سه نده وهی خوینی به ناهه قروزی شیوعیه کاند، نه و باله ده ست به کارتر بوو.

شیوعیه کانی عیراق که هه همیشه له سه ر بیروپا لیدان تیروز کراوه، ته نانه ت نه وانیش له سه ر بیروپا جیاوا، هه ندی جار تیروزستانه رو تاریمان له ته که هاوریتانی دیری خویاندا کردووه و هه رگیز له نیو حیزیدا بواریان بق فرسه که وی نه ره خساندوه.

له روانگی حدهمه عه زینه وه، ئوبالی کوشتنی شیوعیه کانی سلیمانی له لایه ن پیاوکوزه کانی کانی ماسیه وه، له نه ستوی حدهمه شهیدی نه حمده شان و «که مال به رقی» دایه نه و تاوانه سه ره نجه می بریاریکی سه ریپی نه و دوو که سه بووه، نه که هه لویتستی پارتی و بارزانی (۳)

نه و بوچونه نه حدهمه عه زین جی که می تمنانه نیبه و ته قه لایه کی بیسووده، لای که م بق خواونکرتنه وهی په ریژی خوی، چونکه بارزانی ناردی به دوای پیاوکوزه کانی کانی ماسیدا و وهک ده ستخوشانه سه ر و کلاشنیکوفی خه لات کردن (۴) بزیه پی تیده چیت قه لاجوکرتی شیوعیه کان له (۱۰/۹/۱۹۶۴) (۱۰/۹/۱۹۶۴) دا به فرمانی، یان لای که م به ناگاداری نیسماعیل عارفی نه ندانی مه کته بی سیاسی پدک و عه کید سه دیقی به ررسی لقی چواری پارتی بوویت، که نه و سه روه خسته هه ر دوکیان له سلیمانی ده بن.

حدهمه عه زین، مالی ناوا، هه نوکه نینسان له سه ر بیروباوهر کوشتن به تاوان ده زانیت، به لام ساسان درویش که کوری حدهمه درویش نادر، له شا شاپه رستتره نه و درنایه تپیه ی باوکی و نه ندانی دیکه لیسنه نی پیاوکوشتنی سلیمانی به «زه رورته میژووی، بویری و کورده وهی شورشگیرانه تیده گات و ده ستخوشی له و پیاوکوزانه ی کانی ماسی ده کا!» (۵) له کن ساسان، قاله ته گهرانی که یه کی که بوو له هاروسه نگره کانی باوکی و هارومان پیواوی عیراق و نیرانیش بوو، هه ر به ر نه و هه کاره پش سه ری تیدا چو، «خوا لی خوش بووه» وه لی شیوعیه کان: «هیچ له ده ست نه هاتوو، تی که در، پیسای سه ره ری بوون و قاچی هه مووانیان تیوه چووه. (۶) بزیه بق باوکی و پیاوکوزه کانی دیکه ی

که له ای فیبریوه ری ۱۹۶۳ دا به عس بق یه که مین جار ده سه لاتی گرتنه ده ست، حشع رو و ده ستایه وه. پدک نه م هه لویتستی حشعی به دل نه بوو. که ۱۹۶۸ به عس ده سه لاتی که وه وه ده ست و دواتر شیوعیه کان به ری نیشتمانیان له که لدا موژ کرد، نه م جاره پش پدک هه ر دزی نه و سیاستی حشع بوو، نه گه رچی خوی هارویه یانی به عس بوو! نه و بق پدک ره و بوو، بق حشع نارو بوو! چونکه ره و تازی قاسم به ران به ر کور دوژمانه بوو، پارتی له ای فیبریوه ری ۱۹۶۳ دا چه لایه بق به عس لیدا. به لام چواری مانگ دوی کووه تا شوومه که، له ۱۹۶۳/۶/۹ دا به عس خسه لکی سلیمانی ره شبگیر کرد و له «دولی مه رگا» قه سابه خانیه بق ده یان تیکوشه ری نه و شاره ساز کرد.

چونکه به عس چاری قه لاجوکرتی شیوعیه کانی دابوو، «به یان نامه ی ژماره ۱۳» هینده نه ما بوو، هیللی تاب «۱۹۶۴» حشع به ره و نامیزی عارف بیت. نه و سازشکاریه یه کی که بوو له و هه کاره کورگانه یی له سیتیمبه ری ۱۹۶۷ دا حشعی دوو له ت کرد. پارتی و حشع چونکه له به ر روژنایی «دوژمنی دوژمن دوستمه» دا ره و تاریمان ده کرد، هه ر دوو لایان زوو زوو کاله کیان به نه ژنویان ده شکاند.

حدهمه دی حاجی محمموود ده لیت: «حشع دا لایه ن هاته شه ری (پدک) وه و دا لایه نیش ناشتی له که لدا موژ کرد.» (۱) له سیتیمبه ری ۱۹۶۱ دا شورش نه لولول دهستی پی کرد، حشع له دوای کوه وه تانی ای فیبریوه ربی وه پتوه ندی پتوه کرد. دوی نسکو له ناوه راستی سالی ۱۹۷۶ دا شورش هه لگیر سایه وه، حشع له سه ره تانی ۱۹۷۹ دا له نیویدا

گیرسایه وه. هه ر دوو چاره که پتوه ندی کردنی حشع به شورش وه، له ژیر گوشاری به عسا بوو.

نه گه رچی ده بوو شیوعیه کانی کورده ستان له بزافی زرگاری کورده ستاندا روالی سه ره کی وازی بکه ن، وه لی هه همیشه شه قی زهمانه ره وانه نه و سه نگره ری کردوون و روژیکی لاهه کیان تیدا گیراوه. له هیچ شورشیکدا خانه خوئ نه بوون، هه همیشه به پرورش وه چاوه ری هه لویتستی دستانه ی باله به هیزه کانی نیو شورشه کان بوون.

شیوعیه کان که ده بوو هه همیشه ده ستی پش خه ری بکه ن، پش سه رده مه که کی خویان بکه ن، له پش رووداو که انه وه بن و زوتر کویتان له زهنگی مه ترسیه کان بیت، هه همیشه پاشکوی رووداو کان بوون. نه گه رچی سه ر کرایه تپی حشع چل سالی که شیوعیه کان له تیکشاکتی که وه به ره و تیکشاکتیکی دیکه ده بات، وه لی هه رگیز هینده بویر نه بووه، نه نیا جارئ دان به لینه هاتووی خویا دیتیت و ده ست له کار بکیشیتته وه.

نه گه رچی حیزه شیوعیه کان بق شه ری پیروزی چینایه تی له دایک ده بن، وه لی حشع هه همیشه به دوی سازشدا که راوه و خوی له شه ری دزیوته وه. چونکه هه رگیز خوی بق هیچ شه ری نامه ده کردووه، هه ر که تویشی شه ری هاتووه، دژوارترین زهبری بهر که وتوه. حشع هه همیشه له سه نگره ی داکوکرتندا بووه، هه رگیز هیرشنی نه برودوه. هه همیشه دهستی به کالوی خوی وه کرتوه و بروای به «زیان له نیوه ی بگریته وه» هه بووه.

دوی به یان نامه ی ژماره ۱۳ که شیوعیه کان له (به مق) بنکه یه کیان ناوه دان کرده وه، چه کداره کانی نیبراهیم نه حمده، په لاماری نه و بنکیان دا و له شه ریکی نابه ران به ردا، دوی کوشتنی چن دین شیوعی بنکه یه کیان گرت و پتتج شیوعی شیان به دیلیتی گولله باران کرد و چند شیوعیه کیشیان و ته ناگو کرد، خویان دا به دم رووباری سیروانه وه خنکان (۲)

که نیبراهیم نه حمده نه و دوی

پیره وه کانی بلاوکراوه ی په یام

- له رووی یاسایه وه، دهسته نویسه ران، به رپر سیاری سه رکه یه به ران به ره و باه تانه ی بلاو ده کرتنه وه.
- له کانی بلاو کردنه وه یه باه ته کاند، دهسته نویسه ران، به هیچ جوری که ده ستکاری نیوره رچی باهت و بیر و بوچوونی نو سه ره کانیان ناکات، به لام به پی پی پیوسیست، ده ستکاری شتوازی نو سین و ری نووسی باه ته کانه دکات و له که ل شتوازی و پی نووسی پی ره کو راودا ده بانگونجیت، به بی نه وه ی پتتده ست نو سه ره کانیان ناگادار بکاته وه.
- دهسته نویسه ران، پی ره و ی په یامی به «نازادی رادر برین» دکات و نه و باه تانه ی بلاو ده کرتنه وه، نه نیا ده ربی بیر و بوچوونی نو سه ره کانیان و مه رج نیبه له که ل ری بازی په یام و بیر و بوچوونی دهسته نویسه راندا یه ک بکر نه وه.
- دهسته نویسه ران، به هیچ جوری که نه و باه تانه بلاو ناکاته وه، که گومانی پلار تیکرتن و سووکایه تیکرتن به تاکه که س و بریندار کردنیان ل ده کرتیت. هاوکات، گرنگیه کی تاپیت به و باه تانه دهدات، که به گیانی ره خنه کرتن و به رپر سیتیه وه ده نو سرتین.
- نه و باه تانه ی، له که ل شتوه و رو به ری بلاو کو راوه که دا ناگونجیت، یان کورت ده کرتنه وه یان به پی پی گرنگی باه ته کانه کز ده کرتنه وه و له پاشکیه که دا، به پی پی توانا، بلاو ده کرتنه وه.
- نه و باه تانه ی بلاو ناکرتنه وه، به هیچ جوری که، بق خاوه نه کانیان ناگرتیتنه وه.
- پتوه ندی نه نیا له که ل (په یام) دا ده کرتیت، نه ویش به نو سین.